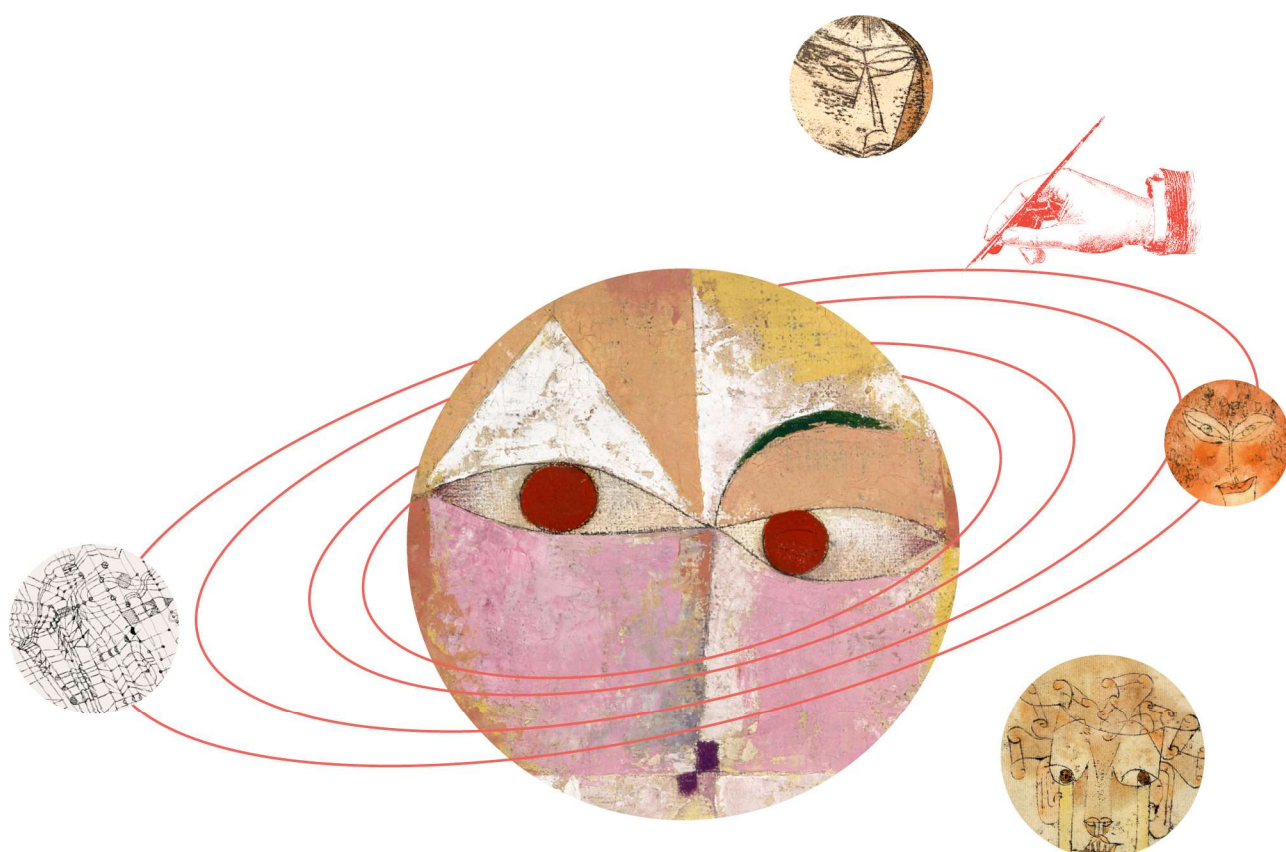

Dossier educatiu

Dibuixos de la Memòria amb Iván Candeco

Organitzat per:

apropa
cultura una porta
a la inclusió

**FUNDACIÓ
SORIGUÉ**

Dossier Educa amb l'Art

Temàtica:

Taller experimental de dibujo para descubrir una imagen desde la memoria.

Organització:

Fundació Sorigué

Descripció

Fer dibuixos fent servir com a model l'Angelus Novus de Paul Klee, per a exercitar la nostra capacitat de recordar en l'àmbit de la visualitat i estudiar les transformacions que es produeixin en els exercicis de repetició del "àngel de la història" (Benjamin). Respectant que en cada dibuix es revelarà el procés de percepció del seu propi creador.

Objectius i motivacions

- Reconèixer el dibuix com a mitjà per a descobrir el que tenim davant els ulls.
- Reconèixer el dibuix com a mitjà per a portar imatges del passat.
- Realitzar exercicis en el qual es memoritzin els traços de l'Angelus Novus de Paul Klee.
- Realitzar exercicis de dibuix en el qual es realitzi de memòria i sense veure el paper el "àngel de la història".
- Exposar els exercicis realitzats durant la sessió i realitzar realimentacions personals.

1_ Presentació

Cada participant va fer una presentació oral sobre la seva experiència en l'àmbit educatiu i artístic. Es van presentar els materials amb els quals anàvem a treballar (fulles blanques, paper carbó, burins de punta rodona i cinta adhesiva de carrosser). També es van exposar algunes referències com a antecedents dels dibuixos cecs.

Angelus Novus de Paul Klee, 1920

Es va assenyalar la importància simbòlica de la imatge de l' Angelus Novus i la seva associació amb el filòsof Walter Benjamín:

«Hi ha un quadre de Klee que es diu Angelus Novus. En ell es mostra a un àngel que sembla a punt d'allunyar-se d'alguna cosa que li té paralytat. Els seus ulls

miren fixament, té la boca oberta i les ales esteses; així és com un s'imagina a l'Àngel de la Història. El seu rostre està tornat cap al passat. On nosaltres percebem una cadena d'esdeveniments, ell veu una catàstrofe única que amuntega ruïna sobre ruïna i la llança als seus peus. Bé voldria ell detenir-se, despertar als morts i recompondre l'esbocinat, però des del Paradís bufa un huracà que s'embulla en les seves ales, i que és tan fort que l'àngel ja no pot tancar-les. Aquest huracà li empeny irreteniblement cap al futur, al qual dona l'esquena, mentre els enderrocs s'eleven davant ell fins al cel. Aquest huracà és el que nosaltres diem progrés».

Walter Benjamín.

Exercicis del taller

1_Col·loqui un paper sobre la taula i fixi'l amb cinta adhesiva en una posició que li sembli còmoda. Cobreixi-ho amb un full de paper carbó i fixi-la també amb cinta adhesiva. Molt lentament, recorri amb la mirada les línies de l'Angelus Novus, observant en la reproducció la ubicació de cadascuna les línies que ho componen. Observi i traci a poc a poc les línies que veu sobre el paper carboni. En moure l'ull mogui també el llapis tractant de registrar les ubicacions i longituds de cadascuna de les seves línies. Procuri que el moviment del llapis coincideixi exactament amb el moviment de l'ull. No descobreixi el full de paper per a mirar el dibuix fins que senti que ha dibuixat l'Àngel completament. Realitzi aquest exercici diverses vegades.

2_Col·loqui un paper sobre la taula i fixi'l amb cinta adhesiva en una posició que li sembli còmoda. Col·loqui's de manera que la mà que subjecta el llapis estigui llesta per a dibuixar sobre el paper. Tanqui els ulls i intenti recordar les imatges de l'Angelus Novus fetes anteriorment. Tancar els ulls és necessari per a enfocar el record de la informació visual. Col·loqui la punta del llapis sobre el paper, procurant no estar massa prop de les vores d'aquest. Molt lentament traci les línies que va trobant en el record. No obri els ulls per a mirar el dibuix fins que senti que l'ha dibuixat complet. Els dibuixos seran un bell registre de

les seves profundes percepcions. I no ens importa si sembla o no al que copiem. El que volíem era registrar les percepcions.

Tancament

Quines sensacions vam tenir al moment de fer l'activitat?

Algunes educadores van comentar que ses van sentir alliberades al saber que no han d'aconseguir que el dibuix se sembli al referent. Unes altres van sentir ansietat per no voler sortir-se de la pàgina. Es va assenyalar la importància del vinculo entre el record i la mà, deixant a un costat els estereotips generalment construït entre els ulls i la ment. Vam reconèixer que els dibuixos més graciosos i personals són aquells que no s'assemblen al referent.

Inspiració i referents

Paul Klee

El pintor alemany, un dels mestres de l'art abstracte, ha estat considerat un referent en la representació del món intern. Les seves composicions geomètriques i plenes de color van crear un idioma psicològic i personal que dialoga amb els seus espectadors. Klee va poder fer durant un període del seu treball artístic una sèrie importants de pintures dedicades als àngels.

Betty Edwards.

La tècnica de dibuixar sense mirar el paper s'extreu del llibre *Dibuixar amb el costat dret del cervell* de Betty Edwards. En el llibre s'identifica l'hemisferi dret del cervell com el lloc en el qual pot residir la creativitat, que sol estar subordinada al pensament verbal, racional i digital de l'hemisferi esquerre. Aquest llibre amplia aquella proposta d'autodescobriment, a través d'un procés no racional a l'hora de percebre i crear.

William Anastasi

És un artista conceptual nord-americà que ha realitzat una sèries de dibuixos titulats *Blind Drawings*, que han servit com a referent de treballs artístic que subverteix la relació entre la mà i l'ull, per a valor el vinculo «cec» entre la mà i la ment.

Walter Benjamin

Pensador i filòsof alemany que adquireix per a la seva col·lecció personal l'obra de Paul Klee titulada l'Angelus Novus. En la seva Tesi de filosofia de la història fa al·lusió a aquest quadre.

Sobre el artista formador, Iván Candeo

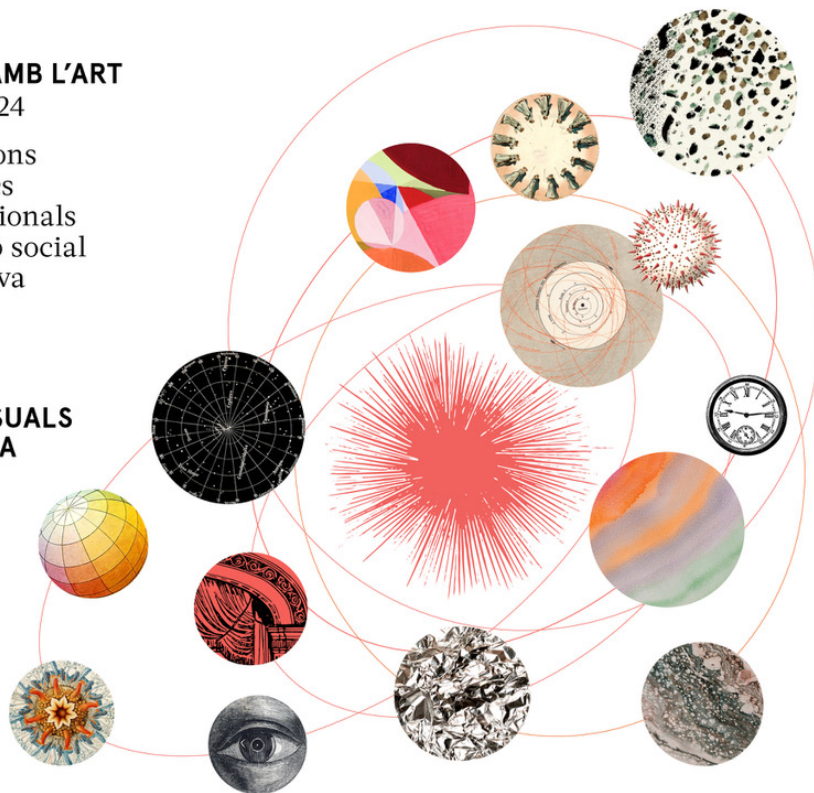
Iván Candeo és Professor d'Arts Plàstiques. Va néixer a Caracas en 1983 i actualment viu i treballa a Barcelona. Va cursar estudis de Teoria i Història de les Arts Plàstiques. A més, ha realitzat estudis complementaris de performance , cinema experimental i crítica d'art. En 2014, en la galeria Casa sense fi de Madrid, va realitzar la seva primera exposició individual a Espanya amb el títol *Identitat i ruptura*. L'any 2018 rep la Beca per a estudiar en el Laboratori de Pràctiques Audiovisuales Contemporànies, Màster LAV, Madrid. Actualment cursa el Màster Universitari en Estudis comparatius de Literatura, Art i Pensament a la Universitat Pompeu Fabra, Barcelona. Candeo se situa en el debat entre l'art i el domini de la cultura visual. Subratlla idees al voltant de les formes visibles que adquireixen les representacions del temps, de la història, qüestió que fa com un intermediari que fa passar les imatges per diferents formes de visibilitat.

En Òrbita

CURS
EDUCA AMB L'ART
2023-2024

Formacions
adreçades
a professionals
de l'acció social
i educativa

MÚSICA
TEATRE
DANSA
ARTS VISUALS
I CIÈNCIA

L'**Educa amb l'art** és un sistema de cossos, equipaments i forces que orbiten al voltant de l'art. Segons la física, l'òrbita és el moviment entorn d'un altre cos per efecte de la gravetat. Objectes i camps de matèria s'atreuen entre si per avançar plegats. Així succeeix al cosmos, al voltant del nucli d'un àtom o a la cavitat en el crani que aloja a l'ull.

Atrets per la força gravitacional de la dansa, la música, el teatre, les arts visuals, el disseny o la ciència, aquesta temporada 2023-2024 traçem òrbites creatives per posar-nos en relació, conèixer-nos i celebrar-nos, mentre que ens desplaçem pels universos quotidians a l'encontre d'eines i aprenentatges que ens aportin salut i alegria.

Apropa Cultura

Educa amb l'Art es un curs de formació anual en música, teatre, dansa, arts visuals i ciència on s'ofereixen eines per enriquir i potenciar la tasca de persones educadores a través de les possibilitats de la creació artística. A partir de sessions vivencials, experimentem i aprenem col·lectivament com l'art pot ajudar-nos en el dia a dia.

Si vols conèixer més propostes de l'**Educa amb l'art**, consulta l'apartat de [recursos de formació](#) del nostre web, el canal de [youtube](#) o escriu-nos per rebre recomanacions a apropa@apropacultura.cat o al nostre telèfon. Animeu-vos a posar en pràctica les propostes i compartiu amb nosaltres l'experiència!

www.apropacultura.cat

Email: coordinacio@apropacultura.cat

Telèfon: 93 247 93 00 ext. 469 i 339

Dibuixos de la Memòria

IVÁN CANDEO
FUNDACIÓ SORIGUÉ

2 desembre 2023
de 10h a 14h | 5€

